

12.12.2023

Asia/3

§ 662

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle Helsingin ympäristönsuojelun tavoitteista

HEL 2023-013830 T 11 00 00

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti, että kaupunginhallitus hyväksyy Helsingin ympäristönsuojelun vision 2040 ja kymmenen ympäristönsuojelun teema-alueen keskipitkän aikavälin tavoitteet liitteen 1 mukaisesti, niiden katselmoinnin kaupungin johtoryhmässä ja kaupunginhallituksessa kaksi kertaa valtuustokausittain sekä niiden tarkistamisen valtuustokausittain uuden kaupunkistrategian hyväksymisen jälkeen.

Lisäksi lautakunta edellytti, että Helsingin luonnon monimuotoisuuden kehitykselle työstetään luontotiedon karttumisen myötä määrällisten mittareiden rinnalle laadullista mittaristoa, jonka avulla pystytään seuraamaan, onko Helsinki oikealla polulla tavoitteensa luontokadon pysäyttämistä vuoteen 2030 mennessä osalta.

Lasketaan helsinkiläisten luontojalanjälki ja tämän jälkeen otetaan käyttöön toimia, jotka tehokkaimmin kaupungin käytössä olevin toimin pienentävät helsinkiläisten luontojalanjälkeä - niin emokaupungin kuin tytäryhteisöjen piirissä.

Helsingin LUMO-ohjelman osaksi asetetaan pinta-alatavoite niittyjen ja muiden perinnebiotooppien pinta-alan lisäämiseksi kaupungissa.

Valtuuston päätös liha- ja maitotuotteiden kulutuksen puolittamisesta kaupunkikonsernissa vuoteen 2025 mennessä otetaan osaksi Ympäristönsuojelun tavoitteita siten, että lihan osalta vertailuvuosi on 2019 ja mittarina grammaa lihaa per asiakas. Maitotuotteiden osalta käytetään samaa vertailuvuotta.

Hyväksyessään ympäristönsuojelun tavoitteet lautakunta edellytti tavoitteita päivitettävän tai täydennettävän sekä jatkotoimenpiteitä suunniteltavan seuraavien lisäysten perusteella:

Helsinki osallistuu kulutusperäisten päästöjen laskentamenetelmien kehittämiseen ja asettaa tavoitteen kaupunkilaisten hiilijalanjäljen pienentämiseksi.

Helsingin päästöjen kompensoinnista mahdollisimman suuri osa tuotetaan hiilinielua kasvattamalla. Niiden kasvattamiseksi kartoitetaan ja kehitetään parhaita keinoja lisätä viherrakennetta jo rakennetussa ympäristössä.

Helsinki asettaa kaupungin oman toiminnan kierrätysasteen nostotavoitteen 60 prosenttiin vuoteen 2025 mennessä. Tavoite ja aikataulu on linjassa HSYn kotitalouksien kierrätysasteen nostamisen tavoitteen kanssa.

Vesistöjen hyvän tilan saavuttaminen on sitovaa EU-oikeutta. Kaupunki luo toimenpideohjelman, mittarit ja seurannan Helsingin edustan merialueiden sekä pien- ja pohjavesien tilan parantamiseksi jo vuoteen 2030 mennessä.

Kasvispohjaisen ruoan osuuden lisäämiseksi kaupungin tavoitteiden mukaisesti huolehditaan siitä, että ruokalistasat, reseptiikka ja elintarvikehankinnat ovat linjassa ympäristötavoitteiden kanssa.

Käsittely

Asian aikana kuultavina olivat yksikön päällikkö Laura Walin, yksikön päällikkö Katariina Serenius ja tiimipäällikkö Markus Lukin. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Lisätään esitysehdotukseen: "Lautakunta edellyttää, että Helsingin luonnon monimuotoisuuden kehitykselle työstetään luontotiedon karttumisen myötä määrällisten mittareiden rinnalle laadullista mittaristoa, jonka avulla pystytään seuraamaan, onko Helsinki oikealla polulla tavoitteensa luontokadon pysäyttämiseksi vuoteen 2030 mennessä osalta.

Lasketaan helsinkiläisten luontojalanjälki ja tämän jälkeen otetaan käyttöön toimia, jotka tehokkaimmin kaupungin käytössä olevin toimin pienentävät helsinkiläisten luontojalanjälkeä - niin emokaupungin kuin työväenliikkeen piirissä.

Helsingin LUMO-ohjelman osaksi asetetaan pinta-alatavoite niittyjen ja muiden perinnebiotooppien pinta-alan lisäämiseksi kaupungissa.

Valtuuston päätös liha- ja maitotuotteiden kulutuksen puolittamisesta kaupunkikonsernissa vuoteen 2025 mennessä otetaan osaksi Ympäristönsuojelun tavoitteita siten, että lihan osalta vertailuvuosi on 2019 ja mittarina grammaa lihaa per asiakas. Maitotuotteiden osalta käytetään samaa vertailuvuotta."

Kannattaja: Jenni Pajunen

Vastaehdotus:

Sami Kuusela: Muutetaan liitettä 1 seuraavasti: "Muutos dokumenttiin Ympäristönsuojelun tavoitteet sivu 9. Luonnon monimuotoisuuden suo-
jelu: Nyt dokumentissa lukee "Vuonna 2027 Helsingillä on käytössä

ekologisen kompensaation malli" -> Vaihdetaan "Vuoden 2024 aikana Helsinki kokeilee ekologisen kompensaation malleja ja laskentaa ja laajempi malli otetaan käyttöön mahdollisimman nopeasti."

Kannattaja: Anni Sinnemäki

Vastaehdotus:

Jenni Pajunen: Muutetaan liitettä 1 seuraavasti: "Korvataan kappale ekologisesta kompensaatiosta s. 9: "Vuonna 2027 Helsingillä on käytössä ekologisen kompensaation malli. Rakentamista viheralueille välitetään. Jos kuitenkin joudutaan kaavoittamaan rakentamista viheralueille se kompensoidaan kaavoituksen ja viheraluesuunnittelun yhteydessä esimerkiksi parantamalla viheralueiden toiminnallisuutta ja ekologista laatua, ennallistamalla luontokohteita tai luomalla uusia lähiviherympäristöjä."

Kannattaja: Anni Sinnemäki

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Jenni Pajusen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus:

Noora Laak: Lisätään esitysehdotukseen: "Hyväksyessään ympäristönsuojelun tavoitteet lautakunta edellyttää tavoitteita päivitettävän tai täydennettävän sekä jatkotoimenpiteitä suunniteltavan seuraavien lisäysten perusteella:

Helsinki osallistuu kulutusperäisten päästöjen laskentamenetelmien kehittämiseen ja asettaa tavoitteen kaupunkilaisten hiilijalanjäljen pienentämiseksi.

Helsingin päästöjen kompensoinnista mahdollisimman suuri osa tuotetaan hiilinieluja kasvattamalla. Niiden kasvattamiseksi kartoitetaan ja kehitetään parhaita keinoja lisätä viherrakennetta jo rakennetussa ympäristössä.

Helsinki asettaa kaupungin oman toiminnan kierrätysasteen nostotavoitteen 60 prosenttiin vuoteen 2025 mennessä. Tavoite ja aikataulu on linjassa HSYn kotitalouksien kierrätysasteen nostamisen tavoitteen kanssa.

Vesistöjen hyvän tilan saavuttaminen on sitovaa EU-oikeutta. Kaupunki luo toimenpideohjelman, mittarit ja seurannan Helsingin edustan merialueiden sekä pien- ja pohjavesien tilan parantamiseksi jo vuoteen 2030 mennessä.

Kasvispohjaisen ruoan osuuden lisäämiseksi kaupungin tavoitteiden mukaisesti huolehditaan siitä, että ruokalistasat, reseptiikka ja elintarvikehankinnat ovat linjassa ympäristötavoitteiden kanssa."

Kannattaja: Hannu Koponen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Noora Laakin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna.

Jaa-äännet: 1

Mika Raatikainen

Ei-äännet: 12

Silja Borgarsdottir Sandelin, Eveliina Heinäluoma, Otso Kivekäs, Hannu Koponen, Sami Kuusela, Noora Laak, Otto Meri, Jenni Pajunen, Katri Penttinen, Risto Rautava, Saana Rossi, Anni Sinnemäki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä Noora Laakin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 12–1.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna.

Jaa-äännet: 1

Mika Raatikainen

Ei-äännet: 12

Silja Borgarsdottir Sandelin, Eveliina Heinäluoma, Otso Kivekäs, Hannu Koponen, Sami Kuusela, Noora Laak, Otto Meri, Jenni Pajunen, Katri Penttinen, Risto Rautava, Saana Rossi, Anni Sinnemäki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 12–1.

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Sami Kuuselan vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna.

Jaa-äännet: 1
Mika Raatikainen

Ei-äännet: 11
Silja Borgarsdottir Sandelin, Eveliina Heinäluoma, Otso Kivekäs, Hannu Koponen, Sami Kuusela, Noora Laak, Jenni Pajunen, Katri Penttinen, Risto Rautava, Saana Rossi, Anni Sinnemäki

Tyhjä: 1
Otto Meri
Poissa: 0

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä Sami Kuuselan vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 11–1 (1 tyhjä).

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Markus Lukin, tiimipäällikkö, puhelin: 09 310 31606
markus.lukin(a)hel.fi
Esa Nikunen, ympäristöjohtaja, puhelin: 09 310 32000
esa.nikunen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ympäristönsuojelun tavoitteet _2040_13122023, päivitetty Kylkin 12.12.2023 päätöksen mukaiseksi
- 2 Ympäristönsuojelun tavoitteiden taustamuistio 15112023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta esittää, että kaupunginhallitus hyväksyy Helsingin ympäristönsuojelun vision 2040 ja kymmenen ympäristönsuojelun teema-alueen keskipitkän aikavälin tavoitteet liitteen 1 mukaisesti, niiden katselmoinnin kaupungin johtoryhmässä ja kaupunginhallituksessa kaksi kertaa valtuustokausittain sekä niiden tarkistamisen valtuustokausittain uuden kaupunkistrategian hyväksymisen jälkeen.

Esittelijän perustelut

Helsingin ympäristönsuojelun tavoitteet 2040 on kaupungin ympäristönsuojelutyötä ohjaava asiakirja, joka sisältää ympäristönsuojelun tavoitteet keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.

Se täsmentää kaupunkistrategian 2021 - 2025 ympäristönsuojeluasioita koskevia tavoitteita ja asettaa tavoitteet niille ympäristönsuojelun osa-alueille, joita strategia ei kata. Kaupunkistrategiassa on määritelty kaupungin linjauksia ilmastonsuojelussa, ilmastomuutokseen sopeutumisessa, kiertotaloudessa, luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa, luonnonsuojelussa ja Itämeren suojelussa.

Ympäristönsuojelun tavoitteet 2040 on osa kaupungin kestävän kehityksen kokonaisuutta. Se kokoaa yhteen ekologisen kestävyuden tavoitteet ja asettaa myös pitkän tähtäimen tavoitteet, jotka ovat oleellisia ympäristönsuojelun johdonmukaisessa toteuttamisessa. Tavoitteiden osa-alueista on tehty SDG-analyysi (YK:n kestävän kehityksen tavoitteet, Sustainable Development Goals) ja eri osa-alueiden kytkennät SDG-tavoitteisiin on esitetty osa-alueiden tekstien yhteydessä.

Ympäristönsuojelun pitkän tähtäimen visio katsoo vuoteen 2040 ja keskipitkän aikavälin tavoitteet on kirjattu kunkin ympäristönsuojelun teeman alle. Keskipitkän aikavälin tavoitteet tähtäävät pääsääntöisesti vuoteen 2030 ja ne on asetettu seuraavilla osa-alueilla:

- ilmastomuutoksen hillintä ja sopeutuminen ilmastomuutokseen
- ilmansuojelu
- meluntorjunta
- vesiensuojelu
- luonnon monimuotoisuuden suojelu
- maaperän suojelu ja pilaantuneen maaperän kunnostaminen
- kierto- ja jakamistalouden edistäminen
- vastuullisten hankintojen edistäminen
- ympäristötietoisuuden ja -vastuullisuuden edistäminen
- ympäristöjohtaminen

Ympäristönsuojelun tavoitteet 2040 on kaupunginvaltuuston vuonna 2012 hyväksymän ympäristöpolitiikan päivitys. Päivitys on tarpeen, sillä ympäristöpolitiikan keskipitkän aikavälin tavoitevuosi 2020 on ohitettu ja tavoitteisiin on jo tehty monia muutoksia. Kaupunkistrategia on esimerkiksi tiukentanut ilmasto- ja luontotavoitteita ja lainsäädäntö on kiristynyt muun muassa ilmansuojelun tavoitteiden osalta. Päivityksen yhteydessä asiakirjan nimi on muutettu vastaamaan paremmin sen tosiasiallista sisältöä muotoon 'Helsingin kaupungin ympäristönsuojelun tavoitteet 2040'.

Prosessi

Ympäristönsuojelun tavoitteiden 2040 (ent. ympäristöpolitiikka) päivitysprosessi aloitettiin kaupunkiyhteisellä asiantuntijatyöpajalla joulukuussa 2018, minkä jälkeen teemavastaavat osallistivat kaupungin asiantuntijoita teemakohtaisten tavoitteiden asettamisessa. Maaliskuussa 2020 järjestettiin asukastilaisuus, jossa teemavastaavat esittelivät kukin oman teemansa tavoitteita.

Päivitettyjä tavoitteita esiteltiin kaupungin johtoryhmässä, josta saatiin ohjeet jatkoprosessille. Työtä jatkettiin kaupunkiympäristön toimialan ja kaupunginkanslian välisissä keskusteluissa ja päätettiin odottaa kaupunkistrategian 2021 - 2025 valmistumista. Uuden kaupunkistrategian hyväksymisen jälkeen varmistettiin ympäristönsuojelun tavoitteiden ja kaupunkistrategian yhteneväisyys.

Helsingin ympäristönsuojelun tavoitteet 2040 esiteltiin Kunnianhimoista ilmastovastuuta ja Viihtyisä kaupunki -strategisten ohjelmaryhmien yhteiskokoukselle kesäkuussa 2023 sekä nuorisoneuvostolle, vanhusneuvostolle ja vammaisneuvostolle syyskuussa 2023. Saadut kommentit on huomioitu nyt hyväksyttäväksi esitettävässä asiakirjassa.

Prosessin aikana laadittiin kunkin osa-alueen toimintaympäristöä, kansainvälistä viitekehystä ja kansallisia linjauksia kuvaileva taustamuistio (Liite 2).

Seuranta ja arviointi

Ympäristönsuojelun tavoitteisiin voidaan päästä erityyppisillä toimenpiteillä tai niiden yhdistelmillä, jotka kirjataan tyypillisesti ympäristönsuojelun eri osa-alueohjelmiin. Tarkempi vaikutusarvio mukaan lukien taloudelliset vaikutukset on siten järkevää tehdä näiden ohjelmien ja niissä määriteltävien toimenpiteiden suunnittelun yhteydessä. Toimialojen vuosittaisissa toimintasuunnitelmissa ohjelmoidaan konkreettiset ympäristön tilaa vahvistavat toimenpiteet seuraavalle vuodelle sekä erityisesti kaupunkiympäristön toimialalla mahdolliset investointitarpeet 10 vuoden ajanjaksolle.

Ympäristönsuojelun tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain ja raportoidaan osana kaupunginvaltuustolle esiteltävää kaupungin ympäristöraporttia. Ympäristöraportissa esitetään myös osa-alueiden keskeiset indikaattorit ja niiden kehityssuunta.

Ympäristönsuojelun tavoitteiden toteutumista katselmoidaan kaupungin johtoryhmässä ja kaupunginhallituksessa kaksi kertaa valtuustokausittain. Ympäristöraportoinnin yhteydessä esille tulevia kaupunkitasoisia

12.12.2023

Asia/3

kehittämistarpeita voidaan tarvittaessa tuoda strategisten ohjelmaryhmien tai kaupungin johtoryhmän käsittelyyn.

Ympäristönsuojelun tavoitteet tarkistetaan valtuustokausittain uuden kaupunkistrategian hyväksymisen jälkeen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Markus Lukin, tiimipäällikkö, puhelin: 09 310 31606
markus.lukin(a)hel.fi
Esa Nikunen, ympäristöjohtaja, puhelin: 09 310 32000
esa.nikunen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ympäristönsuojelun tavoitteet 2040_16112023
- 2 Ympäristönsuojelun tavoitteiden taustamuistio 15112023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 05.12.2023 § 643

Kaupunkiympäristölautakunta 21.11.2023 § 609